

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ: ΜΠΕ/ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΟΛΕΤΖΗΣ

Η Ελλάδα του μέλλοντος

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ ΣΤΗΝ
Τάνια Μποζανίνου

Το 2000 δεν είχαμε ακόμη ευρώ και δεν μπορούσαμε να συνδεθούμε στο Internet από το κινητό. Σήμερα, δύο δεκαετίες αργότερα, ο κόσμος φαντάζει πολύ διαφορετικός. Πώς θα είναι άραγε σε 20 χρόνια; Η Επιτροπή «Ελλάδα 2021» διοργανώνει τον Οκτώβριο στο Ζάππειο το Forum «Η Ελλάδα το 2040» με στόχο να δώσει μια προοπτική της χώρας σε μία εικοσαετία. Ανάμεσα στις ομάδες εργασίας που θα παρουσιάσουν τα συμπεράσματά τους είναι «Η Ορθοδοξία και οι άλλοι στην Ελλάδα του 2040», με συντονιστή τον Σεβασμιότατο Ιγνάτιο, Μητροπολίτη Δημητριάδος και Αλμυρού, και «Η Ελλάδα της Μετανάστευσης και οι μετανάστες στην Ελλάδα», με συντονιστή τον Χρίστο Παπαδημητρίου, καθηγητή Επιστήμης των Υπολογιστών στο Πανεπιστήμιο Columbia της Νέας Υόρκης. «Το Βήμα» συνομίλησε με τους κ.κ. Ιγνάτιο και Παπαδημητρίου για τις προκλήσεις που θέτει η πολυπολιτισμικότητα στο μέλλον της Ελλάδας.

Η «Λευκή Βίβλος» για την επόμενη μέρα

Ο Σεβασμιότατος Μητροπολίτης Δημητριάδος και Αλμυρού Ιγνάτιος και ο καθηγητής του Πανεπιστημίου Columbia (Donovan Family Professor of Computer Science) Χρίστος Παπαδημητρίου είναι μέλη της Ολομέλειας της Επιτροπής «Ελλάδα 2021». Στο πλαίσιο των δράσεων με την ευκαιρία των 200 χρόνων μετά την Επανάσταση, η Επιτροπή «Ελλάδα 2021» διοργανώνει στις 19 Οκτωβρίου 2021 το Διεθνές Φόρουμ με θέμα «Η Ελλάδα το 2040» και αντικείμενο την Ελλάδα του μέλλοντος. Σε αυτό, εκπρόσωποι παραγωγικών τάξεων και κοινωνικών εταίρων θα επιχειρήσουν να καταγράψουν τις ευκαιρίες και τις προκλήσεις που θα αντιμετωπίσει ο κλάδος τους τα επόμενα 20 χρόνια.

Επίσης, κοινωνικές ομάδες με εστιασμένο ενδιαφέρον σε σημαντικά θέματα που απασχολούν ή θα απασχολήσουν τη χώρα μας στο μέλλον διοργανώνουν, με τον συντονισμό μελών της Ολομέλειας της Επιτροπής και με τη συμμετοχή ειδικών, συζητήσεις στρογγυλής τραπέζης για αυτά. Τέλος, εξέχουσες προσωπικότητες διεθνούς εμβέλειας θα σκιαγραφήσουν το διεθνές πλαίσιο μέσα στο οποίο θα κληθεί και η Ελλάδα να κινηθεί στις ερχόμενες δεκαετίες.

Τα συμπεράσματα του φόρουμ θα αποτελέσουν μια «Λευκή Βίβλο» για την επόμενη μέρα της Ελλάδας. Στο πλαίσιο της δράσης, ο Μητροπολίτης Ιγνάτιος συντονίζει την ομάδα εργασίας που ασχολείται με τη θεματική ενότητα «Η Ορθοδοξία και οι άλλοι στην Ελλάδα του 2040», ενώ ο καθηγητής Χρίστος Παπαδημητρίου συντονίζει την ομάδα εργασίας που ασχολείται με τον θεματικό άξονα με τίτλο «Η Ελλάδα της Μετανάστευσης και οι Μετανάστες στην Ελλάδα».

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΙΓΝΑΤΙΟΣ

Ο Μητροπολίτης Δημητριάδος και Αλμυρού λέει ότι «η Εκκλησία γεννήθηκε σε πολυπολιτισμικό περιβάλλον, και μάλιστα εχθρικό, ενώ ο σεβασμός του κάθε άλλου ως εικόνας Θεού αποτελεί απαράβατο αξίωμα της Ορθοδοξίας»

«Η Εκκλησία γνωρίζει πόσο πολύτιμη είναι η αρμονική συνύπαρξη»

Πώς θα μπορούσε η Ορθόδοξη Εκκλησία να βοηθήσει ώστε να διευκολυνθεί η αρμονική συνύπαρξη θρησκειών στην Ελλάδα την ερχόμενη 20ετία; Θα ήταν διατεθειμένη να «χάσει έδαφος» για να διευκολύνει τη βιωσιμότητα της πολυπολιτισμικής κοινωνίας;

«Η αρμονική συνύπαρξη των θρησκειών στην Ελλάδα είναι διασφαλισμένη χάρη στο Σύνταγμα. Είμαστε μια ευρωπαϊκή χώρα με κατοχυρωμένα τα δικαιώματα όλων των θρησκειών. Το θέμα όμως δεν είναι μόνο νομικό. Η Εκκλησία γεννήθηκε σε πολυπολιτισμικό περιβάλλον, και μάλιστα εχθρικό, ενώ ο σεβασμός του κάθε άλλου ως εικόνας Θεού, ανεξαρτήτως φυλής, εθνικής καταγωγής, φύλου, κοινωνικής θέσης ή θρησκευτικής προέλευσης, αποτελεί απαράβατο αξίωμα της Ορθοδοξίας. Η Εκκλησία μας μάλιστα επιβίωσε μέσα από σκληρούς διωγμούς. Γνωρίζει λοιπόν καλά πόσο πολύτιμη είναι αυτή η αρμονική συνύπαρξη. Η δύναμή της είναι το πνεύμα της αγάπης που διαρκώς τη ζωογονεί. Δεν φοβάται λοιπόν να χάσει έδαφος, όπως λέτε, γιατί δεν φοβάται να χάσει κάτι που δεν έχει. Αυτό που δεν πρέπει να χάσει, είναι αυτό που έχει, δηλαδή το πνεύμα της αγάπης που χαρακτηρίζει όλη της την παράδοση. Το αληθινό πνεύμα του χριστιανισμού, παρά τα ολισθήματα των χριστιανών, αποτελεί εγγύηση για τη διασφάλιση της ειρηνικής συνύπαρξης των ανθρώπων».

Η θρησκεία αποτελεί ισχυρό χαρακτηριστικό της προσωπικότητας των πιστών. Μπορεί να επιτευχθεί η βιώσιμη συνύπαρξη αν υπάρχουν διαφορετικές έντονες θρησκευτικές ταυτότητες μέσα την ελληνική κοινωνία (π.χ. ορθόδοξη, μουσουλμανική κλπ.); Τι μορφή θα έχει η συνύπαρξη αυτή;

«Το μεγάλο ερώτημα που αφορά την ελληνική αλλά και την παγκόσμια κοινωνία στα επόμενα 20 χρόνια δεν είναι το αν θα καταφέρουν να συνυπάρχουν οι διαφορετικές θρησκευτικές ταυτότητες, αλλά εάν ο άνθρωπος του 21ου αιώνα θα αναζητήσει ένα νόημα ζωής πέρα από τον καταναλωτισμό και τον ορθολογισμό. Στις μεγάλες προκλήσεις αλλά και στους μεγάλους κινδύνους που έρχονται, όπως η οικολογική καταστροφή, θα αποδειχθεί πως οι θρησκείες έχουν να προτείνουν απαντήσεις σε διαχρονικά και πανανθρώπινα προβλήματα. Τα μεγάλα προβλήματα θα οδηγήσουν στην συνεννόηση και η συνεννόηση θα οδηγήσει στη συνύπαρξη. Οι θρησκευτικές κοινότητες θα εμβαθύνουν τότε στην πνευματικότητά τους και θα ανοίξουν έναν γόνιμο διάλογο. Στην εξέλιξη αυτή η Εκκλησία μας έχει πολλά να συνεισφέρει, μέσα από την αλήθεια και την παράδοσή της, μια παράδοση που προσπαθεί να ακολουθεί πιστά το παράδειγμα του «Καλού Σαμαρείτη», προβάλλοντας την αμοιβαιότητα και την ειρήνη. Πέραν τούτου, πρέπει να είναι απολύτως σαφές ότι η πρώτη και κύρια προϋπόθεση εγγύησης της αρμονικής συνύπαρξης είναι ο πλήρης και ειλικρινής σεβασμός του Συντάγματος της πατρίδας μας. Ο «συνταγματικός πατριωτισμός» είναι το θεμέλιο της ενότητας της κοινωνίας μας,

της ενότητας μέσα στην πολλαπλότητα όπως αυτή εκφράζεται και σε θρησκευτικό αλλά και σε κοινωνικό επίπεδο».

«Άλλος» δεν είναι μόνο οι αλλόθρησκοι αλλά και οι άθεοι που αυξάνονται στην Ελλάδα. Μήπως η Ευρώπη έχει αρχίσει να εισέρχεται στη «μεταθρησκευτική» εποχή, όπου οι χριστιανοί θα μειωθούν ενάντι των άθεων; Ανησυχεί αυτό την Εκκλησία; Περισσότερο από την αύξηση άλλων θρησκειών;

«Η μεταφυσική αναζήτηση δεν είναι στάδιο της ανθρώπινης εξέλιξης. Είναι συστατικό της ανθρώπινης ύπαρξης. Τον άνθρωπο που εσείς ονομάζετε «άθεο» εγώ τον ονομάζω «αδιάφορο και απογοητευμένο» από τις απαντήσεις που πήρε από τους θρησκευόμενους. Αποδέχομαι, με έντονο το συναίσθημα της αυτοκριτικής, πως πολλές φορές και εμείς, οι άνθρωποι της Εκκλησίας, οδηγούμε ανθρώπους σε αυτή την αδιαφορία. Ένας κατ' όνομα άθεος νομίζω ότι είναι ένας άνθρωπος πλήρως απογοητευμένος από τις θρησκευτικές απαντήσεις. Το γεγονός αυτό δεν μπορεί παρά να μας οδηγήσει σε αυτοεξέταση και στην αναγνώριση της ανάγκης να εκφράσουμε τις αλήθειες του Ευαγγελίου με περισσότερη ταπεινότητα και με περισσότερο κατανοητό τρόπο. Η Εκκλησία δεν ανησυχεί λοιπόν για την αύξηση των άθεων. Μέσα από αυτούς μαθαίνει να ανησυχεί για το πώς εκφράζει τις αλήθειες της».

Σε μια πολυπολιτισμική χώρα διαφόρων θρησκειών και άθεων, όπως αναμένεται η Ελλάδα του 2040, μπορεί το κράτος να συνεχίσει να μην είναι διαχωρισμένο από την Εκκλησία; Πώς θα το δικαιολογεί αυτό στους φορολογούμενους πολίτες του που δεν θα είναι χριστιανοί ορθόδοξοι;

«Οχι στην Ελλάδα του 2040, αλλά ήδη στην Ελλάδα του 2021, Εκκλησία και Κράτος έχουν κατά το Σύνταγμα διακριτούς ρόλους. Στην Ευρώπη μόνο μία χώρα, η Γαλλία, έχει ένα απόλυτο σύστημα διαχωρισμού, το οποίο ήδη συναντά προβλήματα που και οι ίδιοι οι Γάλλοι συζητούν. Όλες οι υπόλοιπες χώρες έχουν συστήματα σχέσεων που ανταποκρίνονται στην ιστορική τους διαδρομή και στις ιδιαιτερές συνθήκες τους. Σε αυτή τη μεγάλη οικογένεια ευρωπαϊκών χωρών, που είναι η πλειοψηφία, ανήκει και η Ελλάδα. Δεν είμαστε μια ευρωπαϊκή εξαίρεση αλλά ανήκουμε στον ευρωπαϊκό κανόνα. Είναι επίσης γεγονός πως ο ελληνικός λαός συσχετίζει την ταυτότητά του με την πνευματική του παράδοση. Στα φορολογικά θέματα όλες οι θρησκευτικές κοινότητες έχουν ακριβώς την ίδια αντιμετώπιση. Αρα θα πρέπει το ελληνικό κράτος να εξηγήσει στους μη θρησκευόμενους γιατί έχει τη συγκεκριμένη φορολογική πολιτική για τις θρησκευτικές κοινότητες. Φαντάζομαι ότι δεν θα βρεθεί σε πολύ δυσκολότερη θέση απ' αυτήν που είναι για παράδειγμα το Βέλγιο, που μισθοδοτεί τους θρησκευτικούς λειτουργούς όλων των θρησκειών, ή η Γερμανία, που εξακολουθεί να δίνει υπέρογκα ποσά από τον κρατικό προϋπολογισμό στην Καθολική Εκκλησία για εκτάσεις που έχασε πριν ακόμη την ίδρυση

του και στις Προτεσταντικές Εκκλησίες για το κοινωνικό τους έργο, ή ακόμη, από τα ισχύοντα σε κάποιες σκανδιναβικές χώρες όπου η Εκκλησία είναι κρατική. Οι σχέσεις Κράτους και Εκκλησίας στην Ελλάδα είναι δυναμικές και αλλάζουν με πολλούς τρόπους. Θα αλλάξουν κι άλλο τα χρόνια που έρχονται, όπως είναι φυσιολογικό, αλλά η ιδιαίτερη σχέση Ελληνισμού και Ορθοδοξίας θα παραμείνει σταθερή».

Ηδη βρισκόμαστε στην εποχή των τηλεαγορών, της τηλεργασίας, των τηλεμαθημάτων και των τηλεϋπηρεσιών. Για ποιον λόγο θα πηγαίνει κάποιος στην εκκλησία το 2040;

«Η Εκκλησία δεν είναι πολυκατάστημα πωλήσεως πνευματικών προϊόντων. Η Εκκλησία “γίνεται” εκεί όπου βρίσκονται άνθρωποι που επιθυμούν να λειτουργήσουν στο “εμείς” και όχι στο “εγώ”. Το ερώτημά σας έχει ως βασική λέξη το “τηλε-”. Δηλαδή το “μακριά”. Μέσα στην Εκκλησία το βασικό ζητούμενο είναι το “κοντά”. Ενα “κοντά” που αφορά όχι μόνο τις καρδιές αλλά και τα σώματα. Η Εκκλησία είναι μια ελπίδα για τον κόσμο που βρίσκεται σε απόσταση, γιατί θυμίζει διαρκώς πως έχουμε ανάγκη την προσέγγιση του άλλου και πως η παρουσία αυτή είναι ο μόνος δρόμος για να οδηγηθούμε στην αληθινή αγάπη. Εκκλησία δεν είναι ο ναός. Είναι η κοινότητα των πιστών, είναι το πρόσωπο του άλλου, είναι η μετοχή στη Θεία Ευχαριστία».

Υπάρχει η αγγλοσαξονική σχολή που πρεσβεύει τον σεβασμό της πολυπολιτισμικότητας, επιτρέποντας την ίση έκφραση όλων των θρησκειών στην κοινωνία (π.χ. ισλαμικές μαντίλες στα σχολεία), και υπάρχει και η γαλλική σχολή που προτάσσει το κοσμικό κράτος στη δημόσια σφαίρα (π.χ. απαγορεύοντας ισλαμικά, χριστιανικά κ.λπ. σύμβολα στα σχολεία). Ποιο μοντέλο θα ήταν καλύτερο για την Ελλάδα την ερχόμενη 20ετία;

«Κάθε σχολή αντλεί από τις δικές της ιστορικές εμπειρίες. Οι Αγγλοσάξονες από την εμπειρία της Βρετανικής Αυτοκρατορίας όπου ο ήλιος δεν έδρε ποτέ και οι Γάλλοι από το γεγονός που τους έκανε Γάλλους, δηλαδή τη Γαλλική Επανάσταση. Εμείς γιατί να μην αντλήσουμε από τη δική μας παράδοση; Γιατί να κλείσουμε τα μάτια στα Συντάγματα της Επανάστασης; Αλλά, πάνω απ’ όλα, γιατί να μην προβάλλουμε τις αρετές του δικού μας δρόμου που έχει καθορισθεί με σαφήνεια από το Σύνταγμα; Γι’ αυτό σάς μίλησα πριν περί “συνταγματικού πατριωτισμού”. Στη δική μας πάντως αντίληψη, τα θρησκευτικά σύμβολα θα πρέπει να ενώνουν και όχι να χωρίζουν τους ανθρώπους. Δεν μπορώ να απαντήσω στο ερώτημά σας ως πολιτικός. Μπορώ όμως να απαντήσω ως ένας πνευματικός πατέρας που θεωρεί καθήκον του να σπέρνει στις καρδιές των ανθρώπων, όσο μπορεί, την πίστη στον Θεό της αγάπης. Και όταν νομοθετούν άνθρωποι αγάπης για μια κοινωνία αγάπης, τότε και οι νόμοι και τα πολιτικά μοντέλα συμβάλλουν στη συμφιλίωση και στην ειρηνική συνύπαρξη».

ΧΡΙΣΤΟΣ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

Ο καθηγητής Επιστήμης των Υπολογιστών στο Πανεπιστήμιο Columbia της Νέας Υόρκης μιλά για την επιτάχυνση της ενσωμάτωσης μεταναστών και προσφύγων στην κοινωνία, την υπογεννητικότητα και πιστεύει ότι η μετανάστευση θα παίξει ρόλο δυνατό στην εξισορρόπηση του ηλικιακού φάσματος

«Οι μετανάστες δεν είναι πρόβλημα. Είναι μια όψη φυσιολογική και αναπόφευκτη»

Μήπως το Μεταναστευτικό αποτελεί πρόβλημα του 20ού αιώνα, το οποίο επισκιάζεται πλέον από την κλιματική αλλαγή;

«Ας μην το αποκαλούμε πρόβλημα, η μετανάστευση είναι ένα διαχρονικό και πανανθρώπινο φαινόμενο. Μετανάστες δημιούργησαν τη γεωγραφία του homo sapiens, αυτό που λέμε ανθρωπότητα – οι δικοί μας οι πρόγονοι φαίνεται ότι άφησαν την Αφρική πριν από κάπου 2.000 γενιές. Στην Αθηναϊκή Δημοκρατία την τάξη την τηρούσαν Σκύθες. Και οι Έλληνες μετανάστευαν πάντα και παντού. Μετανάστης σάς μιλάει αυτή τη στιγμή. Στην Αμερική πήγα το 1973. Αν και η βίζα μου έγραφε “μεταπτυχιακός φοιτητής”, δεν είχα καμιά αμφιβολία ότι ήμουν πολιτικός πρόσφυγας. Όταν καλύτερεψαν τα πράγματα, επέστρεψα στην Ελλάδα, αλλά ύστερα από χρόνια μετανάστευσα πάλι και από τότε ζω στην Αμερική. Αλλά, πολύ σωστά το λέτε, η κλιματική αλλαγή αλλάζει τις προοπτικές και τις διαστάσεις. Μπορεί να μην επισκιάσει απλώς τη μετανάστευση αλλά και να την επιτείνει. Σε πολλές φτωχές χώρες η κλιματική αλλαγή – για την οποία αυτές οι χώρες συνήθως ευθύνονται λιγότερο – πολύ φοβούμαι ότι δεν θα αφήσει άλλη επιλογή από τη φυγή».

Η Ελλάδα του 2040 θα είναι πιο πολυπολιτισμική από τη σημερινή; Πώς θα εκφράζεται αυτή η πολυπολιτισμικότητα;

«Η πρόσφατη επιτάχυνση της ενσωμάτωσης μεταναστών και προσφύγων στην Ελλάδα είναι απλώς μια νέα φάση, ένας νέος καθρέφτης. Η Ελλάδα ήταν πάντα πολυπολιτισμική, παρά το συντηρητικό αφήγημα του περασμένου αιώνα. Και πολύγλωσση: εγώ και αρβανίτικα θυμάμαι, και βέβαια δημοτική και καθαρεύουσα, και βλάχικα, και τσακόνικα. Αρμένικα, λαντίνο, ρομανί. Τα μακεδόνικα τα λέγαν “ντόπια” στα χωριά της Μακεδονίας, και στον στρατό οι ψίθυροι στον θάλαμο ήταν συχνά στα τουρκικά. Και ας θυμηθούμε και τα καλιαρντά που μας τα έμαθε ο μεγάλος Ηλίας Πετρόπουλος – και πήγε και φυλακή γι’ αυτό. Ο μονοπολιτισμικός μύθος στηρίχθηκε στην καταπίεση, και συχνά στην περιφρόνηση των ανθρώπινων δικαιωμάτων. Πιστεύω ότι σε 20 χρόνια ταλαντούχοι Έλληνες που τυχαίνει να είναι παιδιά μεταναστών θα μας χαρίζουν όλο και πιο πολλές στιγμές χαράς και περηφάνιας σαν αυτήν που ζήσαμε πρόσφατα με τον Γιάννη. Και η χαρά θα είναι ίσως πιο καθαρή, γιατί δεν θα δηλητηριάζεται από αναμνήσεις απερίγραπτης μικρότητας από δημόσια πρόσωπα».

Μήπως μέχρι το 2040 πρέπει να έχουμε αποδεχθεί ότι το Δημογραφικό/Συνταξιοδοτικό στην Ελλάδα θα λυθεί μόνο μέσω της μετανάστευσης από άλλες χώρες;

«Η υπογεννητικότητα δεν είναι έκπληξη ή μυστήριο. Στην Ελλάδα μετά την κρίση η οικονομική ανισότητα έφτασε στα επίπεδα όπου την είχε πάει η χούντα το 1974. Η νέα γενιά δεν βλέπει προοπτική, και από την άλλη η κοινωνική πρόνοια για νηπιακή φροντίδα είναι ανεπαρκέστατη. Και επιπλέον – και επιτέλους – οι νέες γυναίκες και επιλογές έχουν, και αποφάσεις μπορούν να πάρουν, και τα μέσα έχουν να τις υλοποιούν. Δεν χωράει αμφιβολία ότι η μετανάστευση θα παίξει ρόλο δυνατό στην εξισορρόπηση του ηλικιακού φάσματος – όχι ως λύση ή φάρμακο αλλά ως φυσικό και αναπόδραστο αποτέλεσμα των οικονομικών και κοινωνικών δεδομένων. Το ερώτημα είναι: Μπορούμε να φτάσουμε στο νέο σημείο ισορροπίας χωρίς γκρίνια και βαναυσότητα; Χωρίς να μολιάσουμε με περισσότερη πικρία τους νέους Έλληνες;».

Το αγγλοσαξονικό μοντέλο, στο οποίο η κοινωνική συνοχή επιτυγχάνεται με τον σεβασμό στην κουλτούρα του «άλλου» (π.χ. επιτρέπονται μαντίλες στα σχολεία), ή το γαλλικό, στο οποίο η κοινωνική συνοχή επιτυγχάνεται μέσω του κοσμικού κράτους (π.χ. απαγορεύονται θρησκευτικά σύμβολα στα σχολεία), θα άρμολζε στην Ελλάδα την ερχόμενη 20ετία;

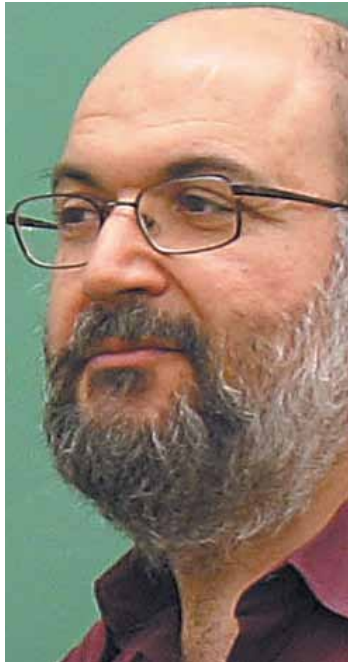
«Δυστυχώς στην Ελλάδα από κοσμικό

κράτος δεν πάμε καλά, και συχνά δεν σεβόμαστε ούτε την ποδοσφαιρική ομάδα του “άλλου”. Επιπλέον, οι δύο αυτοί δρόμοι δεν φαίνεται να οδηγήσαν κάπου, αφού και στη Γαλλία και στη Βρετανία μαίνεται ο ρατσισμός. Αλλά μπορούμε ίσως να φανταστούμε κάτι λίγο διαφορετικό, μια οδό πιο ελληνική, ανάμεσα στο “Θα το βρούμε στην πορεία” και το “Καλώς ήρθες, μεγάλε, αλλά το μαγαζί έχει κανόνες”».

Μπορούν θρησκευόμενοι μουσουλμάνοι να ενταχθούν πλήρως στην ελληνική κοινωνία; Υπάρχει κάποιος τρόπος για να γίνεται απολύτως σεβαστή η κουλτούρα τους χωρίς να χρειαστεί στην πράξη να γίνει καμία υποχώρηση στα δικαιώματα των γυναικών ή των ΛΟΑΤΚΙ; Πού τελειώνει η αποδοχή και πού αρχίζει η αλλοίωση; Στη μαντίλα, στις γειτονιές-γκέτο, στις γελοιογραφίες του Μωάμεθ, στη γυναικεία περιτομή;

«Στον ελληνικό χώρο υπάρχει μια μακρά ιστορία συνύπαρξης των δύο θρησκειών. “Όταν θα πει το Μπιρ Αλά” λέει το τραγούδι, η συμβίωση των δύο θρησκειών ήταν κάποτε καθημερινότητα. Να προσθέσω εδώ ότι με τιμάει που στην άλλη συνέντευξη αυτής της ενότητας ακούμε τον πολύ σεβαστό και σοφό Μητροπολίτη Ιγνάτιο να εξηγεί καλύτερα από όσο θα μπορούσα εγώ γιατί η αρμονική συνύπαρξη των θρησκειών είναι δυνατή και επιθυμητή. Οσο για τα υποτιθέμενα εμπόδια που αναφέρετε, ας τα πάρουμε ένα-ένα. Ο γενετήσιος ακρωτηριασμός των κοριτσιών είναι ένα έγκλημα το οποίο το πολεμούμε και θα το πολεμούμε όπου και να συμβαίνει. Η μαντίλα, από όσα είδαμε στη Γαλλία και αλλού, είναι συχνά η επιλογή των γυναικών που τη φορούν. Το θέμα των γελοιογραφιών του Μωάμεθ το βρίσκω παράλογο και τεχνητό: η θρησκεία είναι για μένα κάτι βαθιά ανθρώπινο, και δεν χρειάζεται να είσαι θρήσκος για να σεβέσαι όλες τις θρησκείες, και να αποφεύγεις ακραίες και άσκοπες συμπεριφορές, όπως η δημόσια βλασφημία, που θίγουν συνανθρώπους. Τέλος, όσα δικαιώματα κατακτήθηκαν στην Ελλάδα μέχρι τώρα από τις γυναίκες και τα ΛΟΑΤΚΙ άτομα – και ελπίζω ότι πολύ περισσότερα θα κατακτηθούν μέχρι το 2040 – εννοείται ότι θα περιφρουρηθούν, και δεν βλέπω καθόλου γιατί απειλούνται από τους μετανάστες.

Να το ξαναπώ, οι μετανάστες δεν είναι πρόβλημα. Είναι μια όψη της Ελλάδας που και απόλυτα φυσιολογική είναι και αναπόφευκτη, και που τα επόμενα 20 χρόνια, με λίγη καλή τύχη και χαμηλούς τόνους, θα κάνει τη χώρα πιο δυνατή και πιο όμορφη».

Πιστεύω ότι σε 20 χρόνια ταλαντούχοι Έλληνες που τυχαίνει να είναι παιδιά μεταναστών θα μας χαρίζουν όλο και πιο πολλές στιγμές χαράς και περηφάνιας σαν αυτήν που ζήσαμε πρόσφατα με τον Γιάννη